



## Tisková zpráva

Lucemburk 13. března 2023

# Výdaje EU na soudržnost a zemědělství: v opatřeních, jež se zabývají odhalováním, řešením a oznamováním střetu zájmů, existují nedostatky

- *Neexistuje přehled, kolik finančních prostředků EU je tímto problémem postiženo.*
- *Dosud nebyla přijata dostatečná opatření ke zlepšení transparentnosti a k ochraně oznamovatelů.*

Ačkoli rámec pro předcházení a řízení střetu zájmů ve výdajích EU je stanoven, v podpoře transparentnosti a odhalování rizikových situací jsou mezery. Vyplývá to z nové zprávy Evropského účetního dvora, která se zejména zaměřila na to, jak se tato otázka řeší v zemědělské politice a politice soudržnosti, jež jsou největšími výdajovými oblastmi v EU.

*„V souvislosti s revidovanými předpisy a nedávnými případy jsme chtěli ověřit, zda Evropská Komise a členské státy dostatečně řeší střety zájmů ve společné zemědělské politice a politice soudržnosti,“* uvedl člen EÚD odpovědný za audit Pietro Russo. *„Zjistili jsme, že k řešení tohoto jevu bylo vyvinuto určité úsilí, avšak některé nedostatky přetrvávají. Mělo by se zlepšit hlášení případů, aby bylo zřejmé, na jaké částky má střet zájmů dopad.“*

Pravidla EU vyžadují, aby se všechny osoby, které se podílejí na správě peněžních prostředků EU (na unijní i národní úrovni), vyhýbaly střetu zájmů, který plyne z politické nebo národní spřízněnosti, ekonomického zájmu nebo z jiného přímého či nepřímého osobního zájmu. Je-li zjištěn vnímaný nebo skutečný střet zájmů, musí příslušný orgán zajistit, aby dotčená osoba ukončila v dané věci veškerou činnost.

Na vnitrostátní úrovni jsou nejpoužívanější metodou k předcházení a řízení takových situací vlastní prohlášení. Prohlášení však mohou být nespolehlivá a ověřování informací může být někdy náročné kvůli nedostatečné správní kapacitě, pravidlům pro ochranu údajů a obecně kvůli obtížím souvisejícím s dosažením úplné transparentnosti. Auditóři zjistili, že v zemích, které kontrolovali (Německo, Maďarsko, Malta a Rumunsko), nebyla vlastní prohlášení povinná pro členy státní správy zapojené do rozhodování o programech EU a přidělování souvisejících finančních prostředků, ačkoli to předpisy od roku 2018 výslovně požadovaly. Prohlášení se také ve velkém rozsahu používají na úrovni EU a zejména u citlivých funkcí se provádějí určité kontroly. Avšak riziko střetu zájmů plyne

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních zjištěních zvláštní zprávy Evropského účetního dvora. Plné znění této zprávy je k dispozici na internetové stránce [eca.europa.eu](https://eca.europa.eu).

## ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: [press@eca.europa.eu](mailto:press@eca.europa.eu) @EUAuditors [eca.europa.eu](https://eca.europa.eu)

z podstaty „efektů otáčivých dveří“ (zaměstnanci, kteří z úředních funkcí ve veřejném sektoru přecházejí do funkcí v soukromém sektoru v téže oblasti). Proto je podle auditorů takové případy potřeba řešit aktivněji.

Podle auditorů kladou orgány členských států velký důraz na odhalování střetu zájmů při zadávání zakázek, ale nevěnují vždy dostatečnou pozornost některým varovným signálům, například když v mnoha řízeních chybí řádná soutěž (tj. zakázky jsou dojednány bez nabídkového řízení nebo žadatelé jsou propojeni s jinými zúčastněnými stranami zapojenými do projektů financovaných EU). Auditóři také konstatují, že dosud nebyla přijata opatření k ochraně oznamovatelů a mnohé členské státy mají zpoždění při provádění předpisů o ochraně osob, které oznamují porušení práva EU.

Veřejně dostupné zdroje (odkazy na vnitrostátní a regionální internetové stránky uvádějící příjemce finančních prostředků EU v oblasti zemědělství a soudržnosti, on-line platforma Komise Kohesio) v současnosti neobsahují informace o konečných příjemcích, kteří stojí za právníky osobami, což omezuje veřejnou kontrolu. V novém programovém období politiky soudržnosti (2021–2027) se zveřejňování těchto informací v řídicích a kontrolních systémech zemí EU stane povinným. Od roku 2023 budou příjemci finančních prostředků na zemědělství povinni uvádět informace o skupinách podniků, kterých se účastní.

Auditóři dále uvádějí, že nejsou k dispozici žádné veřejně dostupné informace o rozsahu střetu zájmů ve sdíleném řízení výdajů EU a žádné ukazatele, které by měřily četnost nebo rozsah tohoto jevu. Ne všechny nesrovnalosti se vykazují, například když je dotčená částka nižší než 10 000 EUR nebo když jsou nesrovnalosti odhaleny a zjištěny na vnitrostátní úrovni před tím, než je Komise požádána o platbu.

### Základní informace

Na zhruba polovinu výdajů EU se vztahuje sdílené řízení Komise a členských států. Spadají pod něj dva zemědělské fondy – Evropský zemědělský záruční fond (EZZF) a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) – a tři hlavní fondy soudržnosti: Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF) a Fond soudržnosti (FS). V rámci sdíleného řízení si Komise ponechává celkovou odpovědnost za plnění rozpočtu, zatímco členské státy musí přijmout účinná a přiměřená opatření s cílem předcházet nesrovnalostem, odhalovat je a napravovat a za zjišťování nesrovnalostí a jejich řešení na úrovni příjemců jsou odpovědné především vnitrostátní orgány.

Zvláštní zpráva 06/2023 „*Střet zájmů ve výdajích EU na soudržnost a zemědělství – rámec je zaveden, ale opatření v oblasti transparentnosti a odhalování nesrovnalostí jsou nedostatečná*“ je k dispozici na [internetové stránce EÚD](#).

### Kontakt pro tisk

Tiskové oddělení EÚD: [press@eca.europa.eu](mailto:press@eca.europa.eu)

- Claudia Spiti: [claudia.spiti@eca.europa.eu](mailto:claudia.spiti@eca.europa.eu) – M: (+352) 691 553 547
- Damijan Fišer: [damijan.fiser@eca.europa.eu](mailto:damijan.fiser@eca.europa.eu) – M: (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeais: [vincent.bourgeais@eca.europa.eu](mailto:vincent.bourgeais@eca.europa.eu) – M: (+352) 691 551 502